

POSTANOWIENIE

Dnia 11 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **D. T.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 11 czerwca 2025 r.

wniosku obrońcy skazanego o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego

Ryszarda Witkowskiego od rozpoznania sprawy o sygn. akt III KO 61/24

na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. a contrario

p o s t a n o w i ł :

nie uwzględnić wniosku

UZASADNIENIE

W dniu 10 maja 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego D. T. o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego od rozpoznania sprawy zarejestrowanej pod sygn. akt III KO 61/24. Powołując się na przepisy art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. wskazał, że w jego ocenie zachodzi uzasadniona wątpliwość co do bezstronności Ryszarda Witkowskiego ze względu na wadliwą procedurę powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego tj. na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw oraz z uwagi na okoliczność orzekania przez ww. w nieistniejącej już Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, także już w chwili zawieszenia jej

funkcjonowania przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Jednocześnie autor wniosku wskazał, że jedyną podstawą wznowienia postępowania, wskazaną we wniosku o wznowienie postępowania jest „wadliwe orzekanie” przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie z udziałem sędziów, którym obrońca skazanego zarzucił „korzystanie z niezwyklego wsparcia przedstawicieli władzy innej niż sądownicza na drodze swojej kariery zawodowej w zamian za poparcie dla „reform” wymiaru sprawiedliwości”. W ocenie obrońcy orzekanie przez SSN Ryszarda Witkowskiego w takiej sprawie byłoby rażącym naruszeniem zasady *nemo iudex in causa sua*.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że wątpliwość co do bezstronności sędziego nie może być wywodzona z samych kwestii ustrojowych związanych z jego powołaniem i to niezależnie od tego w jakim okresie i z jakimi ułomnościami w procedurze nominacyjnej doszło to tego powołania (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 31 października 2023 r., V KK 358/23). Podnoszone zarzuty nie mogą mieć bowiem charakteru abstrakcyjnego i odnosić się do całych grup powołanych sędziów (*vide* postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22).

Powyższe stanowisko potwierdza również wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt P 22/19, z którego wynika, że „[a]rt. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30), stosowany odpowiednio na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 75) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

Także z brzmienia art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 622; dalej ustawa o SN), dodanego ustawą z

dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259) wynika, że okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności. Zresztą, skoro ustawa o SN w sposób szczególny reguluje badanie kwestii bezstronności sędziego w kontekście okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego oraz jego postępowania po powołaniu (*vide* art. 29 ustawy o SN), to w tym zakresie stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 41 § 1 k.p.k., wyłączając możliwość badania określonych w niej przesłanek w ogólnej procedurze (por. postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2023 r., V KK 485/21).

Tym samym wniosek o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego w trybie art. 41 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim wskazuje na wadliwość jego powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, tj. w następstwie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, uznać należało za niedopuszczalny z mocy ustawy.

Oceny tej nie zmieniają przywołane we wniosku orzeczenia Sądu Najwyższego. Zresztą zauważyć należy, że obecnie nie istnieje żaden judykat, który nakazywałby traktować wskazywane przez wnioskodawcę okoliczności towarzyszące powołaniu Pana Ryszarda Witkowskiego na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego jako bezzwzględną przyczynę odwoławczą. Skutek taki mogłaby wywołać jedynie uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20 (OSNKW z 2020 r. Nr 2, poz. 7), niemniej jednak została ona uznana przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodną z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP; art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 EKPCz (wyrok TK z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, nr 61). W związku z powyższym, z dniem ogłoszenia rzeczonego wyroku Trybunału Konstytucyjnego nie wywiera ona skutków prawnych polegających na związaniu jej treścią składów orzekających Sądu Najwyższego. Zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału

Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Żaden organ nie posiada uprawnień do weryfikacji oraz nierespektowania orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego (zob.m.in. wyrok SN z dnia 22 sierpnia 2018 r., III PK 71/17; postanowienie SN z dnia 12 kwietnia 2021 r., sygn. I NZP 1/21; postanowienie SN z dnia 23 września 2021 r., IV KZ 37/21; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2021 r., IV KO 86/21; zdanie odrębne sędziego Sądu Najwyższego Dariusza Kali do uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2023 r., sygn. akt III KK 435/22; wyrok SN z dnia 19 maja 2023 r., I KA 4/23; postanowienie SN z dnia 28 listopada 2023 r., I KK 162/23; postanowienie SN z dnia 2 lutego 2024 r., III KK 439/23). Z tych też względów udział w składzie orzekającym osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw nie musi automatycznie zostać potraktowany jako bezwzględna przyczyna odwoławcza, a w konsekwencji w każdym przypadku skutkować koniecznością wyłączenia od rozpoznania sprawy (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2023 r., I KK 162/23; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2023 r., I KK 162/23).

Również Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 9 lipca 2020 r., C-272/19, VQ przeciwko Land Hessen, w pkt 54, wskazał, iż sam fakt, że władze wykonawcze lub ustawodawcze uczestniczą w procesie mianowania sędziego, nie może prowadzić do powstania zależności sędziego od tych władz, ani do wzbudzenia wątpliwości co do jego bezstronności, jeżeli po mianowaniu zainteresowany nie podlega żadnej presji i nie otrzymuje instrukcji w ramach wykonywania swoich obowiązków (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22). Wnioskodawca w żaden sposób nie uprawdopodobnił, że taka sytuacja zachodziła w stosunku do SSN Ryszarda Witkowskiego. W szczególności do okoliczności uzasadniających wyłączenie w oparciu o art. 41 § 1 k.p.k. nie jest wystarczające samo powołanie się na fakt, iż ww. wykonywał obowiązki w nieistniejącej już Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Podnosząc w tym zakresie zastrzeżenia wnioskodawca winien przywołać konkretne

zachowania sędziego, które mogłyby wskazywać na utratę przymiotu bezstronności w realiach niniejszej sprawy.

Odnosząc się natomiast do twierdzenia obrońcy, iż rozpoznanie przez SSN Ryszarda Witkowskiego wniosku o wznowienie będzie stanowiło złamanie zasady *nemo iudex in causa sua* zauważyć należy, że w realiach niniejszej sprawy ww. nie orzeka „we własnej sprawie”, gdyż okoliczności „jego sprawy” nie stanowią przedmiotu postępowania, a wydane przez niego orzeczenie w żaden sposób nie będzie miało wpływu na sferę jego własnych uprawnień, bądź obowiązków prawnych (zob. np. postanowienie SN z dnia 2 października 2024 r., V KK 282/24 i przywołane tam orzeczenia). Ponadto jako całkowicie gołosłowne traktować należy sugestie, że SSN Ryszard Witkowski w trakcie kariery zawodowej korzystał z „niezwykłego wsparcia przedstawicieli władzy innej niż sądownicza” i to w zamian za „poparcie dla „reform” wymiaru sprawiedliwości”. Wnioskodawca nie przedstawił żadnych dowodów na poparcie tak daleko idących twierdzeń.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[J.J.]

[a.ł.]